

משנה לנשמה

משניות נבחרות מתוך פרקי אבות
לעילוי נשמת הנופלים והנרצחים
לרפואת הפצועים
לחזרתם בשלום של החטופים והנעדרים
ולהצלחתם של חיילי צה"ל ואנשי כוחות הביטחון

משנה לנשמה

“יהושע אָמַר לָהֶם (רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו):
צֵאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹהֵי דֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּדְבַק בָּהּ הָאָדָם.
רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר: עֵין טוֹבָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר: חֵבֵר טוֹב. רַבִּי יוֹסֵי
אֹמֵר: שָׁכֵן טוֹב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: הָרוּאָה אֶת הַנּוֹלָד.
רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר: לֵב טוֹב.
אָמַר לָהֶם: רוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ מִדְּבָרֵיכֶם, שֶׁבְכָלֵל
דְּבָרָיו דְּבָרֵיכֶם.
אָמַר לָהֶם: צֵאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹהֵי דֶרֶךְ רָעָה, שֶׁיִּתְרַחֵק מִמֶּנָּה הָאָדָם.
רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר: עֵין רָעָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר: חֵבֵר רָע. רַבִּי יוֹסֵי
אֹמֵר: שָׁכֵן רָע.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: הַלּוּהַ וְאִינוּ מְשַׁלֵּם. אֶחָד הַלּוּהַ מִן הָאָדָם, כְּלוּהַ
מִן הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לז, כא): לֹוֹהַ רָשָׁע וְלֹא
יִשְׁלַם, וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן.
רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר: לֵב רָע. אָמַר לָהֶם: רוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי אֶלְעָזָר
בֶּן עֶרְךָ מִדְּבָרֵיכֶם, שֶׁבְכָלֵל דְּבָרָיו דְּבָרֵיכֶם: (אבות, ב, ט)
בֶּן פְּרִחְיָה אֹמֵר: עֲשֵׂה לְךָ רַב, וּקְנֵה לְךָ חֵבֵר;
וְהוּי דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת” (פרקי אבות, פרק א, משנה ו).

מה דעתכם?

האם ישנה דרך אחת להצלחה שמתאימה לכולם?
מהי דרך 'ישרה'?
כיצד 'לב טוב' כולל את ארבעת הדברים האחרים?
מדוע לדעתכם החכמים האחרים לא נקטו את
התכונה הזו?
מהו 'לב טוב' בעיניכם?

הרבה חלקים או שלם אחד?

רבינו יונה ז"ל פירש:

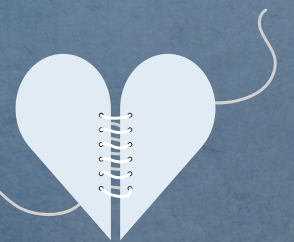
כי בודאי שבכל הטובות והישרות יש להדבק.

אלא, רצונו לומר: במדה אחת להיות בה שלם לעולם. כי טוב לאדם לאחוז במדה אחת לעולם בשלמות. ונקל אליו להשיג ממנה הטובות החשובות כולם מהיות בו כמה מדות ואינו שלם באחת מהן...

מתקנים יחד...

במה ראוי להתמקד כדי לבנות קומת אדם
איכותית וטובה?

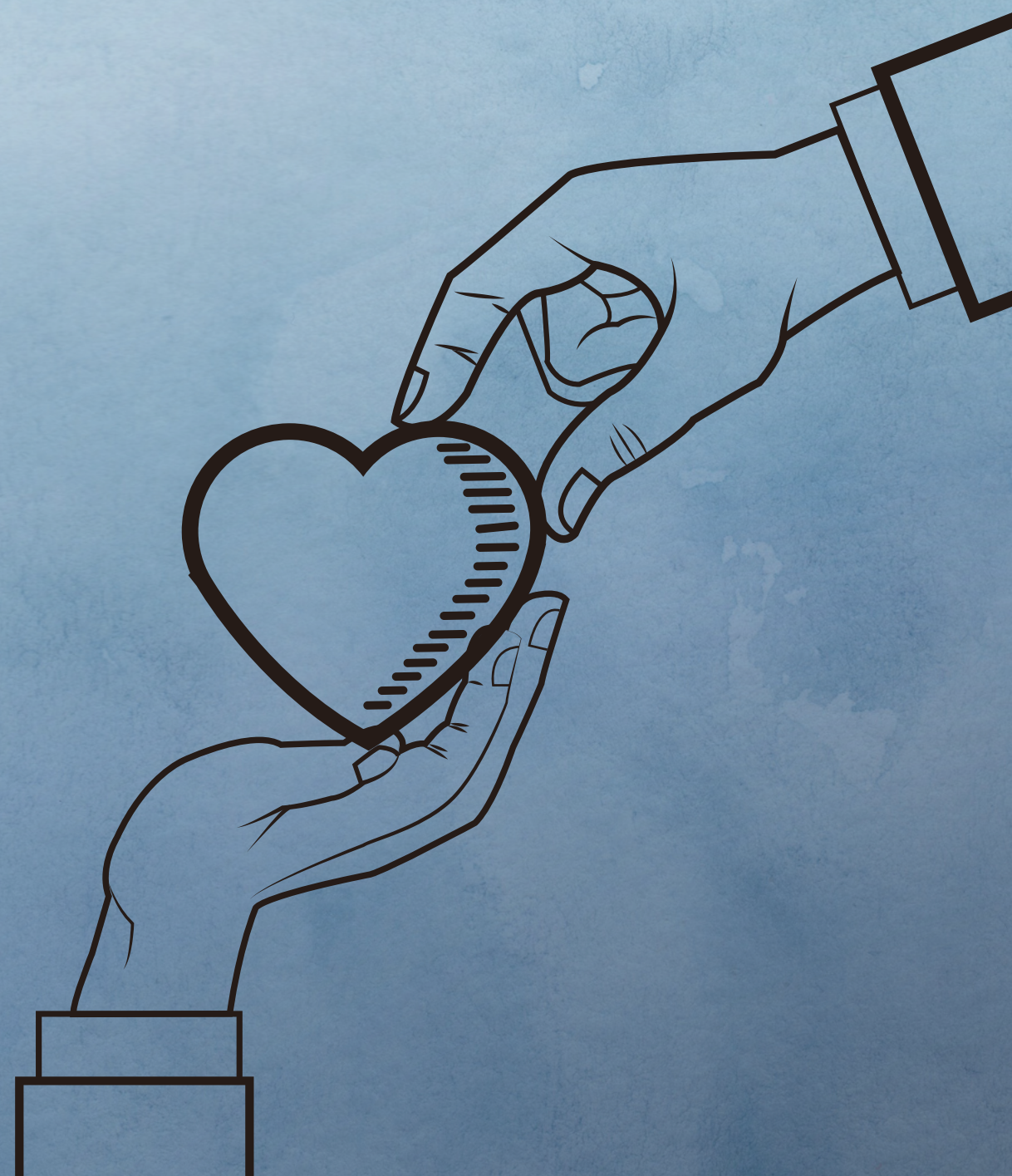

לראות שטוב...

“זזהו שאמר ר' אליעזר עין טובה. ר"ל מדת הנדיבות שהיא מדה נאה ומשובחת ואחר היות בתכלית הנדיבות על כל פנים ישיג אל המעלות האחרות כי מחמת רוחב לבו ועינו היפה הוא אליו המדה הזאת. ואדם כזה ראוי לכל מדה טובה...”

חושבים יחד...

מדוע בעל מידת הנדיבות ראוי לכל מידה טובה?

חברים!

רבי יהושע אומר חבר טוב. שידבק אל דרך הישר הזה והוא נקל לעשותו ולהיות חבר טוב לאיש אחר לאשר לבו חפץ. ולהרגיל עצמו שתהא רוח (אחרת) נוחה הימנו וכן יבא באהבה עם כל הבריות:

רגע של חברות
מיהו חבר שיכול לסייע לנו לקדם את הרצון
הטוב הפנימי שלנו?

הנאים השכנים בעיניך?

ר' יוסי אומר שכן טוב. שיהא בעצמו שכן טוב אל כל שכניו ואחר היותו טוב ואוהב נאמן לחמשה בני אדם או לשמונה. קרוב אליו הדבר לאהוב את כל באי עולם. ונמצא מאושר ובכל המדות הטובות:

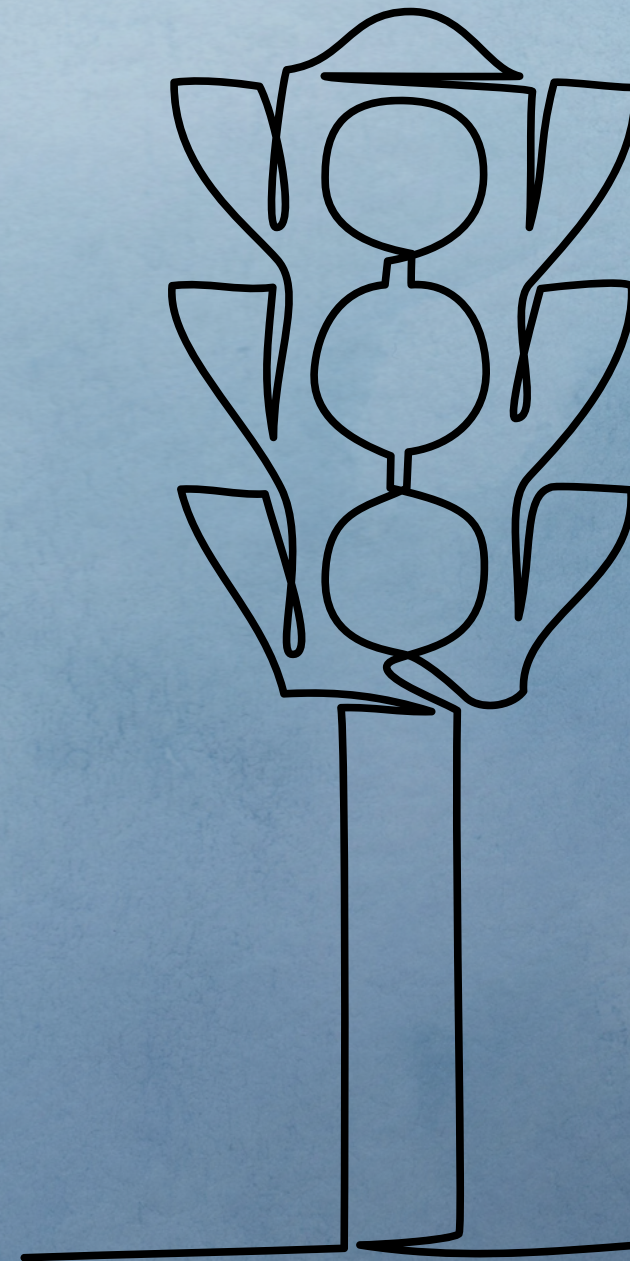
אימון של אהבה

את השכנים לא בחרנו...

אם נצליח להיות שכנים טובים, נצליח למקסם את התכונות הטובות שלנו גם ביחס לאנשים נוספים.

חשוב בטרם תעבור

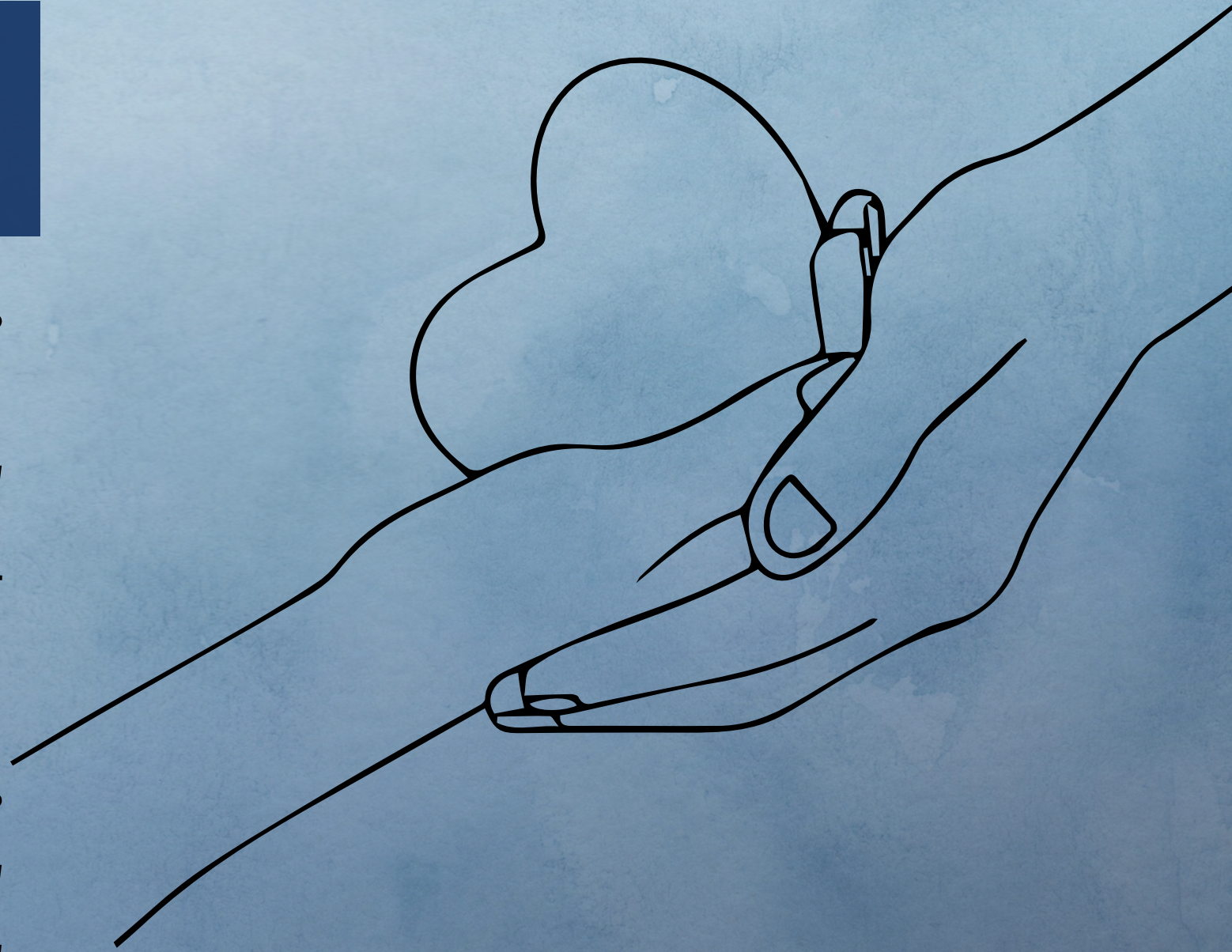
ר' שמעון אומר הרואה את הנולד.
שנותן עיניו על כל דבר ורואה כל הדברים
הנולדים קודם שיולדו וכשרואה דבר שיש שכר
בתחלתו וסופו מביא לידי הפסד מתרחק ממנו.
ובזה לא יחטא לעולם. כי יחשוב שכר עבירה
כנגד הפסדה. ועל כן יש לאדם להדבק בדרך
ההיא לחשב בתחלה מה יהיה בסוף. ולחשוב כל
עניניו על ידי מחשבה זאת:

הכל בלב

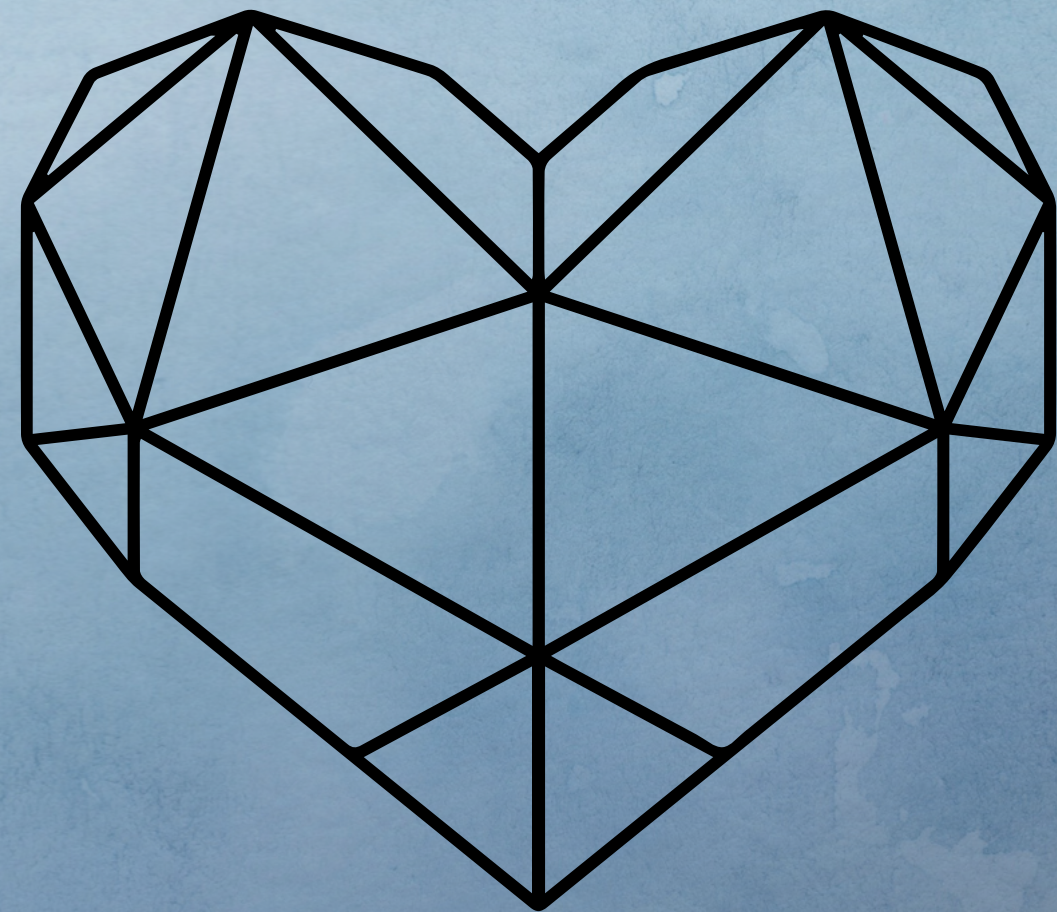
• ר' אלעזר אומר לב טוב. הרמב"ם ז"ל פירש שזו היא מעלת תקון המדות לפי שדעותיו של אדם נובעות מן הלב. ובזמן שלבו טוב כל מדותיו ישרות ודעותיו נכונות ונמצא שמח בחלקו ומתחבר עם הטובים ואינו חפץ אלא בדבר שיש בו תועלת ולא הפסד. וכן כתב הרמ"ה ז"ל. ואמנם כי הדבר כן הוא כדבריהם. אך אין הפירוש מתיישב לפי דרכנו.

• על כן נראה לפרש כי לב טוב ר"ל מדת הרצון זהו הסבלן שאינו קצר רוח. ומתרחק ממדת הכעס ומשיב במענה רך. אף (אך) כי יעשו לו דבר רע יסבלהו ואין מר בפיהו כי חכו ממתקים וכלו מחמדים:

הכל כלול

אמר להם רואה אני את דברי ר' אלעזר מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם. כי אדם שמדה כזאת שוכנת בקרבו טוב הוא גם לחבריו ולשכניו ולכל העולם. גם מדת הנדיבות יש לו כי אם הגוף והלב מתנדב לבני אדם לחפוף בכל חפצם ולעשות רצונם כל שכן שיתנדב להם בממונו. וכל מדה טובה תשכון באדם כזה. כי החפץ דבר גדול מן המעשה בלב מרפא. כי הנה המצות פעולת האברים מלאכה לבד היא ונקלה לעשותה. אך שיתן עיניו ולבו שם כל הימים לחשוב מחשבות לעשות מלאכת ה' מרוב הדבקות ואהבתו בשם יתברך הוא אליו הדבר הזה:

מסכמים יחד
מדוע התנאים האחרים לא הביאו את
תכונת הלב הטוב?
כיצד דברי רבי אלעזר כוללים את שאר
התכונות?

אודף רבה!